

پیگیر احوال همه بود

گفت‌وگو با وزیر امور خارجه دولت دوازدهم

محمد جواد ظریف، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در دولت یازدهم و دوازدهم، در ۱۷ دی ماه ۱۳۳۸ در تهران به دنیا آمد و تحصیلات خود را در آمریکا ادامه داد. او در دوران تحصیلات خود در آمریکا، مدرک‌های کارشناسی و ارشد خود را در رشته روابط بین‌المللی کسب کرد و بیش از دو دهه به تدریس در دانشگاه‌ها مشغول بود. ظریف علاوه بر تدریس، تألیفات متعددی در زمینه‌های مختلف از جمله دیپلماسی چندجانبه داشته است. او پس از بازگشت به ایران، در سمت‌ها و مسئولیت‌های مختلف دولتی و سازمانی مشغول به فعالیت بوده است. از سمت مشاور در سفارت ایران در سانفرانسیسکو گرفته تا سمت وزیر امور خارجه، ظریف در سازمان ملل، مشاور و سفیری برای ایران بود. همچنین او در زمانی که توافق هسته‌ای برجام به امضای طرفین رسید، نقش مهمی در مذاکرات داشت، اما پس از آن با تغییر در دولت آمریکا، این توافق مورد چالش قرار گرفت و ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا از آن انصراف داد که منجر به تحریم‌های جدیدی علیه ایران شد.

• برای شروع از روابط خود با شهید آیت‌الله رئیسی و شهید امیرعبداللهیان بگویید.

بسم‌الله الرحمن الرحیم. از زمانی که این خبر پخش شد، همه نگران وضعیت این عزیزان بودند. با توجه به سابقه دوستی سی ساله بنده با این دو شهید بزرگوار، رئیس‌جمهور محترم و شهید دکتر امیرعبداللهیان، یک وجه مشترک این دو بزرگوار اخلاص‌شان بود. اخلاص این دو نتیجه داد و به این فیض بزرگ نائل شدند. هم به خانواده‌های‌شان و هم به دوستان و همکاران خودم در وزارت امور خارجه که همگی دکتر امیرعبداللهیان را صرف‌نظر از نگاه سیاسی دوست داشتند و ایشان را آدم خوبی می‌دانستند، تسلیت عرض می‌کنم. مردم ایران هم نشان دادند که در شرایط سخت در کنار هم هستند و از این حادثه تلخ همان‌طور که مقام معظم رهبری فرمودند، عبور خواهیم کرد و ان‌شاء‌الله با همبستگی مردم آینده‌بهتری را برای کشور رقم خواهیم زد.

• به عنوان شخصی که در عرصه بین‌الملل چهره شناخته شده‌ای هستید، این انقلاب تکانه‌های بزرگی مثل رحلت حضرت امام (ره) و حادثه انفجار دفتر شهید رجایی و شهید باهنر را تجربه کرده است. از نظر بین‌الملل، این تکانه‌ها چقدر می‌توانند در مسیر حرکت انقلاب به سمت تمدن نوین تأثیرگذار باشند؟

مردم نشان دادند که حوادث سخت از جنگ تحمیلی گرفته تا دیگر وقایع، نتوانسته‌اند ایران را به زانو درآورند. مثلاً در ابتدای جنگ تحمیلی، همه توقع داشتند که ایران ظرف یک هفته سقوط کند و به همین دلیل شورای امنیت سازمان ملل متحد تا یک هفته هیچ قطعنامه‌ای در این زمینه نداد. بعد از آن شرایط بحرانی، ماجرای ۷۲ تن و شهادت شهید بهشتی، شهادت رجایی و باهنر، ارتحال حضرت امام (ره) و اتفاقات دیگری که برای این کشور افتاده، تحریم‌های بسیار سخت و غیرانسانی از طرف ایالات متحده تحمیل شد. شاید یکی از مقصران این حادثه همین تحریم‌ها باشد که برخلاف تصمیم دیوان بین‌المللی دادگستری، آمریکا حق ندارد تحریم بر صنایع هوایی را ادامه دهد ولی آن دولت به این قانون متعهد نبوده و آن را ادامه داده است. مردم مقاومت و پایداری کردند. البته نگرانی‌ها و دلخوری‌هایی دارند و این حقشان است، اما در شرایط دشوار همواره ایستادگی و مقاومت کردند و با همبستگی‌شان کشور را از شرایط دشوار عبور دادند. من اطمینان دارم این بار هم همین‌طور خواهد بود. مردم ما بزرگ‌ترین پشتوانه کشور و جمهوری اسلامی هستند و حتماً هم بزرگ‌ترین پشتوانه باقی خواهند ماند.

• رهبر انقلاب نیز اشاره کردند که مردم نگران نباشند و همه چیز مرتب و منظم پیش خواهد رفت. آیا خاطره یا نکته‌ای از شهید آیت‌الله رئیسی و دکتر امیرعبداللهیان دارید؟

با آقای امیرعبداللهیان سال‌ها همکار و در واقع رفیق بودیم و همیشه به بنده محبت داشتند. راجع به آقای رئیس‌جمهور عرض کنم که با اینکه من دو سه سال است در کنار قضاها هستم و درس می‌دهم، یک روز از دفتر آقای رئیس‌جمهور زنگ زدند و گفتند آقای رئیس‌جمهور با ما کار دارند. اتفاقاً من داشتم به کلاس می‌رفتم و گفتم در حال رفتن به کلاس هستم و فرصت نمی‌کنم. گفتند بعداً زنگ می‌زنیم. فردا زنگ زدند و من گفتم چه خبر است؟ آقای رئیسی گفتند که زنگ زدیم فقط احوالتان را بپرسم و اینکه چه کار می‌کنید، خوبید؟ من گفتم الحمدلله، در اینجا درس می‌دهم. این نشان دهنده این بود که فارغ از نگرانی‌های سیاسی، انسانیت‌های ایشان همیشه قابل توجه بود. ایشان خادم حضرت علی بن موسی الرضا (ع) بودند و در شب ولادت آن بزرگوار سعادت پیدا کردند که به حضور امام رضا (ع) در جهان باقی برسند.

• آیا نکته دیگری هست که بخواهید اضافه کنید؟

بار دیگر تسلیت عرض می‌کنم، مخصوصاً به خانواده‌های این عزیزان و همین‌طور آرزو می‌کنم که جایگاه این بزرگواران نزد خداوند متعالی باشد و روحشان شاد. برای مردم هم آرزوی آرامش، همبستگی و بهروزی دارم.

وهابیت تکفیری را در هم بشکند و اجازه ندهد که طوفان یک حرکت مغول‌وار گسترده، جهان اسلام و سرزمین‌های شیعی و ایران را در نوردد.

امام پیش روی ملت ما باب افتتاح و انشراح جدیدی را گشود. دفاع جانانه‌ای که حول دفاع از غزه و آرمان فلسطین در جهان شکل گرفت و برای اولین بار پس از طی دورانی طولانی، رژیم صهیونیستی را در محاصره سخت قرار داد و آمریکا و غرب را در دفاع صریح و مستقیم از اسرائیل و سرکوب این جنبش هادچار ناتوانی کرد، تداوم راهی بود که امام با تأکید بر ضرورت آموزش جوانان مسلمان در منطقه در پیش گرفته بود.

امروز نسل بر جای مانده از انقلاب اسلامی و جوانان مؤمنی که پژواک فریاد امام بر سر صهیونیسم را در جهان اسلام شنیده‌اند، مردانه در برابر غرب و صهیونیسم ایستاده و در حال احیای تدریجی سلطه ۵۰ ساله غرب در غرب آسیا و منطقه خاورمیانه هستند.

رئیس‌جمهور شهید و رشید ایران شخصیتی از تبار روحانیت شیعه و از سادات و بقیه‌السیف اهل بیت (ع) بود که دل در گرو خدمت به محرومان و مظلومان جامعه نهاده بود، چه اینکه تبار او به مهاجران محروم سیستانی به خراسان می‌رسید و لذا فقر و محرومیت را خوب می‌شناخت. او با باوری عمیق به اندیشه‌های امام و اجرای دقیق دستورات ایشان با حضور در قوه قضائیه و نیز آشنائی نزدیک با شهید بهشتی، با فداکاری حداکثری در مواقع خطیر، چهره متفاوتی از یک روحانی جوان انقلابی را به نمایش گذاشت.

شهید رئیسی در تداوم راه شهید بهشتی، در ملاحظت و تلاش برای بهبود اوضاع قضائی کشور گام‌های اساسی برداشت و سرانجام در کسوت ریاست جمهوری آستین همت بالا زد و گام به گام، روستاها و شهرها و استان‌های سراسر کشور را پیمود و به حضور مردم بار یافت. هرچا مشکل و مصیبتی پیش آمد برای حل مشکل مردم و پشتیبانی از آنها و بسیج ادارات و مؤسسات دولتی برای ارائه خدمت به خلق خدا پیشقدم بود. این در حالی بود که در سابقه ریاست جمهوری، به رغم مبانی دینی حکومت و تأکید امامین انقلاب بر ارزش‌های دینی، رؤسای جمهوری داشتیم که امور کشور را از پشت دیوارهای شیشه‌ای اتاق خود اداره می‌کردند و از ورود به مناطق پرخطر احتراز حداکثری داشتند.

ایثار و جان بر کف نهادگی رئیس‌جمهور شهید برای حل مشکلات مردم، در کنار دفاع از مظلومان غزه در برابر نظام بین‌الملل وحشی و ایستادگی در عرصه دفاع از اسلام و قرآن در سازمان ملل و عدم پذیرش هرگونه کوتاهی در برابر جنایات آمریکا و تعاطف و مهربانی حداکثری با مردم و ضعفا و مظلومین، جلوه دیگری از روحانیت شیعه را رقم زد.

متأسفانه رئیسی زبان گویائی برای بیان خدمات و تلاش‌های گسترده خود نداشت و رسانه متناسب با اقداماتش را ساماندهی نکرده بود. لذا جامعه دریافت دقیق و درستی از عمق و گستره خدمات وی نداشت. مضافاً بر اینکه دشمنان و مخالفان او به رسانه‌های گوناگون و کارآمد دسترسی داشتند و در کنار رسانه‌های ضعیف ما توانستند او و دولتش را آماج انتقادات ریز و درشت قرار دهند و ارزش کارهای زیرساختی و بنیادین او را زیر سؤال ببرند.

حضور او در اقصی نقاط سرزمین ایران که ۱۷ ساعت تلاش بی‌وقفه را برای پیدا کردن لاشه بالگرد حامل او طلبید، خود شاهد گویای دغدغه‌مندی این مرد بزرگ در زمینه خدمت‌رسانی به محرومان بود و ثابت کرد که رئیس‌جمهور شهید ایران مردی از جنس مردان والامقام این سرزمین قهرمان‌پرور است.

این سنخ شهادت او و همراهانش را شاید بتوان با شعری از عین‌القضات همدانی به شکل شایسته‌تری توصیف کرد:

ما مرگ و شهادت از خدا خواسته‌ایم
و آن هم به سه چیز کم بها خواسته‌ایم
گر دوست چنین کند که ما خواسته‌ایم
ما آتش و نفت و بوریا خواسته‌ایم
و این چنین بود که رئیس‌جمهور شهید ما،
عین‌القضات تاریخ معاصر شد.

رئیس‌عزیز

ویژه‌نامه چهلین روز
عروج شهدای خدمت